

СВОВОДА

UKRAINIAN newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Застереження: статті, підписані авторами, не можуть відображати поглядів Редакції. Редакція застерігає, що право на потреби виплатити і скоротити матеріал належить автору. Незаповнений матеріал повертається тільки тоді, коли автор собі це зазначає. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA, P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Трагікомедія розбросення

У минулу п'ятницю, 20-го квітня Женецька конференція розбросення перервала до 7-го червня ц. р., щоб головні її учасники могли взяти участь в приготуваннях до конференції „на вершинах“, яка має початися 16-го травня ц. р. в Парижі. Справа міжнародного розбросення буде там однією з трьох точок денного порядку. Женецька конференція тривала від 15-го березня ц. р. і відбула 32 засідання. Вона не тільки не довела до будь-якого позитивного висновку, але не змогла навіть погодитися щодо спільного комунікату про припинення нарад.

Більшевики, використавши 32 засідання для виголошення пропагандистських промов на тему „генерального і тотального“ міжнародного розбросення, не хотіли навіть приступити до обговорення будь-якої ділянки з велетенського комплексу розбросення. Вони нічо торочили про „генеральне і тотальне“ розбросення, — не гадували про контроль над розбросенням. І вони відмовилися навіть дискутувати над плинним ступенем, збалансованого й контрольованого розбросення. Щоб поставити точку над „і“, суто пропагандистської цілі отих безконечних розмов у Женеві, Валеріан Зорін все таки пробував переплутувати в кінцевий комунікат оптимістичне твердження „поступу“ наперед, поруч із скінченням війни на західній частині за те, що ніби то вони не хочуть розбросити „генеральне і тотальне“ протактом найбільше чотирьох років. Ясно, що західні представники відкинули таку вимогу, і конференція на тому розійшлася.

Це не перший випадок невдачі переговорів з більшовиками на тему розбросення. Такі переговори з таким самим успіхом ведуться майже від кінця останньої світової війни, 6-го вересня 1957 року більшовики зірвали Лондонську конференцію, яка ніби повинна була на „ліжесі зговорення“. Після дводічної пустки, міністри закордонних справ — ЗЛА, Англії, Франції і СССР ствердили нову невдачу своїх конференцій у справі Німеччини й Берліну, яка велася в Женеві від 11-го травня до 5-го серпня мин. року, погодилися тільки щодо однієї точки: відновити переговори про міжнародне розбросення. Отож, вони поклали нову Комісію з 10-ох членів, 5-ох західних і 5-ох комуністичних держав. 28-го жовтня мин. року Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй погодилося на те рішення, затвердивши його всіма 82-ма голосами. Практичний вислід, як бачимо з наведеного вторі факту, цілком трагічний.

Справа переходить тепер на форум голів урядів чотирьох великих держав. Деякі західні оптимісти потіпають себе тим, що Нікіта Хрущов захоче представити себе у ролі миротворця і кращого дипломата, ніж його попередники, і займе на конференції „на вершинах“ таке становище, яке дасть можливість зрушити з мертвої точки проблему міжнародного розбросення — у практиці. Це найважче. Бо хоч більшовики не раз закликають світ своєю плинливою тактикою, проте вони не вміли змінити ні своєї цілі заробовання світу, ні свого агресивно-імперіалістичного характеру. Тому всі розмови про розбросення — це трагікомедія, бо вони наперед засуджені на невдачу.

Нехтуване визволення

У теперішній співіснвальній атмосфері, та ще й безпосередньо перед плянованою і організованою під знаком того співіснвання конференцією „на вершинах“, справа визвольної політики сходить помітно на дальшій план, хоч саме протиставленням тієї визвольної політики демократичній політиці здержуванню комунізму республіканці всім роком здобули для своєї партії владу в країні.

Яскравим прикладом своєрідної доброї волі мораторії для визвольної проблематики поволонних народів може послужити

загальнореспектований „Нью Йорк Таймс“, що завжди вважався одним з найавторитетніших не тільки інформаторів, але й виразників урядових політичних тенденцій. Навести б тільки деякі приклади:

Президент Французької Республіки ген. Шарль де Голль, промовляючи 27-го квітня у Сан Франциско, між іншим ствердив: „Глибока причина того, що ми — Америка і Франція — є єдиним серцем і духом, лежить у тих самих наших ідеалах, що відновляють політичному реалізми. Разом ми бажали, щоб усі народи світу були вільні, мали право на самовизначення внутрі і назовні...“

Згаданий щоденник подав детальний опис прийняття де Голля та зміст його промови, за винятком саме того, що він сказав про волю і право на самовизначення для всіх.

Очевидно, що газета чи її репортер можуть пропустити навіть важливу інформацію цілком випадково, без будь-якої тенденції. Але в числі того щоденника з 2-го травня знову з'явилася про виступ віцепрезидента Річарда Ніксона на американсько-польській імпресі в Шикаго, і знову він згадує про те, що Ніксон говорив про право всіх народів жити в системі і мати уряд свого власного вибору, про вислів його нації, що це право раніше чи пізніше матимуть і ті народи, які нині поневолені.

В тому числі згаданого щоденника з виступу на Параді Лояльності в Нью Йорку попередньої суботи. І знову, наприклад, ніже слова про участь української групи, яка була не тільки найчисленнішою, але й найбільш мальовничою з-поміж усіх національних груп.

Очевидно, що все це може бути випадкове, але факт повторювання таких випадків промовляє б радше за те, що мається тут до діла з цілком свідомим і плинним становищем, подиктованим певною дійсною чи умовленою політичною рацією. А якщо до того додати відоме становище в подібних справах урядового „Голосу Америки“ та цілий ряд інших промов, то не можна не прийти до висновку, що поставлений в заголовку цього коментаря: Америка, ради підписаної їй Московської співіснвальної зобов'язуючої нехтує наймогутнішим політичним аргументом, що їй дає у політиці відносно Союзу вільних народів.

Оборона перед загрозою

Польська, як і інша неангломова преса у ЗЛА, поступово й безупинно вкорочується, про що вже була мова в статтях і в коментарях на сторінках „Свободи“. Протягом останніх трьох років кількість польських щоденників у ЗЛА зменшилася з восьми до шести, не враховуючи до цього числа діарійського щоденника „Дзвінчик Польський“, який з квітня ц. р. замість шість разів на тиждень, з'являється вже тільки чотири рази. Дуже доповнюють втраченою для польської преси у ЗЛА з зміна старого польського щоденника „Кур'єр Подлянський“, видаваного у Востоні від 1913 року, на тиждень, яку то зміну переведено з початком травня цього року.

Стверджуючи наявність цієї кризи, польська еміграційна преса підкреслює, що тепер мають можливість з'явитися тільки ті часописи, за якими стоїть велика забезпеченість об'єднання, і що загроза ліквідації стоїть особливо перед тими часописами, що їх видають приватні видавничі спілки.

Криза, перед якою опинилася польська преса у З'єднаних Державах Америки, не стоїть, як уже згадало, самої тільки польської преси. Вона існує й серед іншомовної преси, може затривати незбаром і українську пресу, особливо ж ту, що з'являється поза забезпеченістю союзнами. Загрозу що треба мати на увазі, докладаючи всіх зусиль не тільки для відвернення теперішнього стану посядання, але й для його попередження, яке в сучасних умовах все ще є можливе.

Держави НАТО Європи і ЗДА

продукуватимуть одностайну зброю

Париж. — Західні Німеччина, Голландія й Італія порозумілися з З'єднаними Державами щодо спільної продукції суперсонічного ракетного бомбардувальника „Лонгед Ф-104 Старфайтер“. Про продукцію програму того воєнного літального апарату клієни обговорювали на 1,600,000,000 доларів. Америка зобов'язалася почати поєднати різні окремі частини того літального апарату будуватимуть в названих західно-європейських країнах для їхнього озброєння. За два роки ці краї зможуть продукувати цей тип літального апарату самостійно. Водночас Франція, Західна Німеччина, Бельгія, Голландія й Італія порозумілися із ЗЛА щодо спільного продуктування ракетно-ядерної ракети „Гоґ“. Ця програма передбачує перший витрат 450,000,000 доларів. Водночас, Норвегія, Данія, Туреччина й Голландія погодилися щодо спільного проекту на 40,000,000 доларів.

Але повідомити інших товаришів воєн — нема як.

Хто витримає супроти горілки?

Я глянула мовчки воною у вічі.

Не сумнівайтесь, сестричко! Я ж казав: ані Боже мій! І коли б Дребас... на „общий котлет“ власними руками стовб би!

Я знала: і за меншу провинку Енгальчов жорстоко був воєн. Часами внаслідок цього. Хоч під суд ніколи й нікого не віддавав. І тому воєн казав, що він „не сабак, але отець-командир“.

Тож і б'є... як батько! Щиро, від серця!

„Амонік з водою... холодно обидав...“

Згадувала я Дребасові ліки в таких випадках, коли треба було й його рятувати. Додала ще стер і — на всякий випадок — заснула бравинг до

„Общий котлет“ — так називали воєн дрібно посичене м'ясо, заперчене з розмоченою борошно та яйцями, як достегий буханець хліба.

Він з Дребасом і Ланкіним уже перетягли всіх під лісок.

„ГРІХИ МОЛОДОСТІ“

Мюнхен. — Міністер для початків, що ролі президента в уряді З'єднаних Німеччин, Теодор Аденауер перебуває в дуже несприятливій ситуації, яка приносить турботу цілій Федеральній Республіці. Аденауер не має „політичних гріхів“ з минулого, які тяжать над Оберлендером. Бувши молодим чоловіком, Оберлендер належав до фанатичних нацистів і брав участь у першому вбивстві жидів і поляків у Львові аліті 1941 року після відступу совєтських армій на схід. Спеціальна міжнародна слідча комісія, що засідала в Голландії, визнала ці обвинувачення проти Оберлендера за безпідставні. Однак, комуністи не припинили своїх провагандин. В Східному Берліні проти Оберлендера зорганізовано показовий „судовий процес“ і вислано йому запрошення — з'явитися перед комуністичним судом. Оберлендер відповів на запрошення, навіть його не читавши. Всесвітню комуністичну засідку його на до смертну в'язницю і видали за ним „стежний лист“.

Однак, сам Оберлендер відчув, що його присутність в уряді Аденауера спричиняє труднощі для Федеральної Республіки, і тому пару тижнів тому заявив, що бере відпустку. Це його рішення зрозуміли в парламенті і в пресі як дипломатичний крок. Думалося, що Оберлендер з відпустки не вернеться в міністерське крісло, а подасться на дім. Тому повно несподіваною для всіх було рішення Оберлендера з 22-го квітня тільки тоді залишити міністерську посаду, коли парламентська слідча комісія подала звіт про його діяльність в уряді. Це рішення викликало в парламенті і в суспільстві Західної Німеччини немале здивування та огорчення. Аденауер, який дав слово своїй партії, що вийде з уряду найпізніше 5-го травня. Тому це його рішення уявляється скандалом і зламанням даного слова. Може бути, що проф. Оберлендер бере тут приклад з канцлера Аденауера. Як відомо, Аденауер мин. року хотів був кандидувати на уряд президента республіки, але Аденауер.

ЛЮБОВ І ЩАСТЯ...

Любов і щастя не приходять. Невом сусід, прямо в дім, їх на шляхах життя заходять. І загартовують в труді.

Замало їм, щоб серце було у хвилюванні, ніче птах. Щоб очі радісно горіли. І кляту мовили уста.

Для них і літ, і праці треба. І тоді лиш їм зустрінеш ти. Коли не зважати до себе. А будеш їм назустріч ти!

З. ЛАВРЕНЮК

Закони для поборювання злочинності не повинні бути

Наприкінці квітня нинішнього губернатор Нельсон А. Рокфеллер підписав 7 законів для поборювання злочинності серед неповнолітніх. Давніше він підписав два закони в цій самій справі, так що нинішній став третім. Головною метою цих законів, які мають виконувати різного роду працю, як регулятори, будова шляхів і т. п. Другий закон дозволяє стейтлі скаржити на вбивство фонди на допомогу місцевим добродійним установам, які утримують спеціальні доми для засуджених юнаків за доведені злочини.

Між ухваленнями законами один дозволяє адміністрації в Нью Йорку всі уряди, які мають наглядати за умовою засуджених малолітніх злочинців; досі всі ці уряди знаходилися при суді для родинних відносин, окремих судових сесій і при магістратських судах. Ціль цього об'єднання — поліпшити й пошприти працю цих урядів.

Один з прийнятих законів стосується при виконанні департаменту Відділ Молоді, що має виконувати функції, які досі виконувала Стейтс Колегія для справ молоді. Відділ Молоді має право регулювати хлопців і дівчат від 15 до 18 років. Регістрація відбуватиметься в окремих середках, де засуджені за злочини молоді виконуватимуть для нового, чесного життя. Крім того будуть створені окремі осередки для молодих людей, які ще не доконали злочину, але вже стоять на „слизкій дорозі“.

Один з підписаних Рокфеллером законів дозволяє судам карати 15-річних злочинців, які доконали поганих злочинів, і відсилати їх до виховних закладів для малолітніх злочинців.

Дальші два закони дозволяють створювати окремі доми для хлопців і дівчат, які ввійшли з поганими і в'язничних інститутів, але ще не знайшли собі праці. Ціль такої роботи „закрити“ кар'єри домі — допомогти цій молоді включитися в нормальне життя.

Шостий з черги закон дозволяє затримувати 14-16 річних юнаків під час шкільних канікул, а сьомий дає право шкільній адміністрації по більшшувати число навчальних годин.

Як бачимо, всі ці закони в основному мають своєю ціллю виховувати молодих людей, які вже доконали будь-яких злочинів, але стоять на шляху до щастя, щоб запобігти злочинам, а це — найважливіше при вихованні молоді.

Треба б подумати про позитивні виховні засоби, як виховувати молоді, а не тільки про кару. Треба б зорганізувати молоді при церквах або школах, щоб вона могла працювати під наглядом дорослих, а тоді не треба буде користатися з нових карних законів — свіжоухвалених.

Що про Мордалевича-Головацького

У статті „До тридцятих років судового процесу СВУ“ („Свобода“ з 26-го квітня ц. р.) п. К. Туркало в одному місці подає: „А тим часом не гадується за провідника Мордалевича, що оперував увесь час під самим Києвом і пізніше, та робив навіть наскоки на самий Київ (?). З ним, завзятим борцем за ліпшу долю українського народу, мені довелось також бачитися і радитися у с. Янківцях поблизу Києва. На жаль, його доля мені невідома“.

Справді, аліті 1921 року, коли я вже був у Празі, доходячі вісті з України, що там енергійно оперують партизани під кермою от. Мордалевича. (Як потім я довідався від самого отамана, вісті були дуже перебільшені).

В Празі мені довелось мешкати з Т. Мишаком, що тоді видавав себе за повстанського отамана. Насправді ж був то дуже рухливий хитрун. Згадую про нього тільки для асоціативного розвитку моєї агадкі про от. Мордалевича. Отож, мій співмешканець Мишака, який востані того 1921 року десь зник, а з'явився після того-ж на початку лютого 1922 року. З доповіді я вже знав, що в його розповіді треба було вишукувати правду, як розсипані маків зернята в снігті. З того, що він розповідав по поверноті, мене зацікавила тільки те, що його довелося сидіти під арештом у Варшаві разом з от. Мордалевичем. Пан Мишака казав, що він тоді мав при собі дуже добрий документ — індекс Українського Вільного Університету в Празі. Він показав його Мордалевичеві і заявив: коли вийдеш з польського арешту, пробивайся до Праги, там можна вчитися“.

Одного дня під весну того ж 1922 року молоді студентського дому до мене припровадив п. Мишака високого, широкоплечого худого добродія і сказав: „Знайоми, Фотію, оце тобі і є сам отаман Мордалевич“ Мос здивований і зацікавлений були дуже великі. Сам же бо не мало мав справ з повстанцями та партизанами, а тут ось, можна сказати, останній мотикан від того діла. Мишака, як звичайно, довго не витримав на одному місці — подався кудись. Отак і почалося „мос знайомство“ з от. Мордалевичем. І при тій же першій зустрічі він попередив мене, що він вже не Мордалевич, а Головацький. Подав на це свої мотиви, але я не цікавився. Він відобразив у мене всі потрібні йому інформації в справі студії та отримання доповіді. І в моєму резерві відіслав йому десять квітів на обіймання десяти вечерів для використання тут же в студентській Ідальні.

Та дуже скоро я переконалися, що Мордалевич-Головацький не такий безбродний, як то воно мені спочатку здавалось. Його партизанські чини, про які він мені цілком годинями оповідав, показувалися далеко мізернішими, як то подавалось у нашій задовній пресі. Мордалевич казав, що вже в половині літа 1921 року його партизанщина звелася найвище. „Решту своїх партизанів“, казав він, яких двадцять п'ять хлопців, я розпустив по домах, а сам залиг на горіщі в сні (може в тому селі Янківці, в яко-

му п. К. Туркало з ним бачився). Лежав та передумував усе, перецінював свої політично-національні переконання і прийшов до висновку, що тільки радянська влада, комуністична партія стоїть на стороні трудових мас. Мої ніжно оформлені погляди і переконання я описав, оформив у вигляді записки, яку я разом з запискою переслав нашій радянській владі. По якому часу мені сповістили, куди я маю в'їздити“.

У такому дусі от. Мордалевич розповідав мені про свій перехід на службу до большевиків. Чи купив він ту гарантію недоворотності кров'ю своїх недавніх побратимів, як то в таких випадках бувало, звичайно, він не міг мені сказати. І нібито великий гін до студії (як звичайно учительську семінарію) заставив його втекти закордон. Не бракувало й „романтики“ під час тієї втечі: Пробивався він до кордону з рететамид на возі. Кордон, мовляв, затримав, то скажу, що проїждо по селях ретеша.

У першій же дні, як поплив Мордалевич у Празі, можна було помітити, що ніякої втечі він не робив, а тільки попливав у світ, між українською еміграцією, з спеціальними дорученнями. Спочатку я пробував в'їзти спречається, дебатовати, але мій доказ про смертельну шкідливість большевиків для нашого народу розбирався об його наскрізь комуністичні переконання. „Воротити за УНР з її дрібнобуржуазною соціалістичною структурою — казав він — це вже перестаріє, неспасе, і його ніколи не приймуть вільні трудящі маси“.

Після декількох таких „схваток“ я з Мордалевичем перестав зустрічатися, і при випадкових зустрічах він вже один одного не пізнавали.

В який спосіб Мордалевич оформив зміну свого прізвища на Головацького, і то так, що навіть під припрізницею вступили до університету — я тим не цікавився.

У Празі була група студентів-зміновихців, що звалися „Шевченківська“ „Студентська Громада“. Мордалевич із перших же днів у Празі опинився у тій „громаді“. Звичайно, він відверто і часто віддавав большевицький монумент, що містився на „Козім Наместі“ (козачий майдан). Перед розпадом Чехо-Словацької Республіки „Шевченківська Громада“ перестала існувати. Головні активісти „Шевченківської“ Харусь, Веретко, Пирхавка, Потітчук, Кондратенко, Павлюк (поет), Дзюба, Гладун і ін. ввійшли на „родину“ і дуже-скоро там їх ніх і сліду пропали... Мордалевич-Головацький виявився за тих поворотів мудрішим. Під час студії на філософічному факультеті Карлового університету (до Українського Вільного Університету він мало навідувався) познайомився з студенткою-чешкою, що належала до найправішого чеського політичного напрямку — партії народних демократів, і одружився з нею. Вона допомогла своєму чоловікові набути чеське громадянство. Потім обоє вийшли до Карпатської України на учительські посади. Коли маляри загнали Карпатську Україну, то вони повернулися до Праги, де Мордалевич, доктор філософії Головацький, стояв остоном від українців. І цей свій сногд закінчу словами п. К. Туркало: „На жаль, (дальша) його доля мені не відома“.

Про СВУ, СУМ, може, колись дещо напишу окремо.

Ф. Мелешко

Студія (Каледонів) Грамота Українського Народного Союзу зазначає, що в даний час багато студії, а з ними краще в багаторічній діяльності. Не зможуть ці забезпечені вивати літати!

СВОВОДА

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік \$12.00

На пів року 6.25

На три місяці 3.25

В Держот Саті і закордон.

На рік \$14.00

На пів року 7.50

На три місяці 4.00

SUBSCRIPTION RATES:

One year \$12.00

Six months 6.25

Three months 3.25

Jersey City and Foreign Rates:

One year \$14.00

Six months 7.50

Three months 4.00

Д-р. ЮЛІАН НАЛИСНИК

(Посмертна згадка)

Юліан Налісник народився 1-го липня 1890 р. в Красній, пов. Кросно, Зах. Галичина. Народну школу закінчив у рідному селі Красна, де його батько Николай Налісник 35 років аж до своєї смерті 21-го листопада 1918 р. був управителем народної школи. За нимовою, одностайною, аборитивною перебіркою української гімназії Івана Кобаса, пізнішого проф. І. Зілинського, середню школу почав на приготуванні курсу української гімназії в Перемишлі. По закінченні курсу вернувся додому, на вакантний свідомий українцем, і тому батько, «староусиць» віддав сина Юліана на переховання до «русскої» бурси і польської гімназії в Новім Санчі. Змушений новосандецьку гімназію покинути, за порадою згаданого вже І. Кобаса — Зілинського, перейшов до 5-ої класи української академічної гімназії у Львові, де зложив іспит зрілості і записався на правничий факультет університету.

З вибухом першої світової війни в серпні 1914 р. зголошався в ряди Українських Січових Стрільців і був приданий до 2-ої сотні Семенюка. 30 вересня 1916 р. потрапив під Потурбарі біля Березані в російській полоні і опинився в Ягаторовську, на Сибіру. Прикідні 1917 р. втік зі Сибіру до Києва, де в 1-й міській управі закордонних справ України працював аж 13-ий урядовий. Коли проф. Олександр Шулгин організував українське посольство до Софії в Болгарії, запросив його на свого урядовця. Як урядовець українського посольства ідентифікував курс по Середній Європі, та співпрацював місцевим, «Українсько-Болгарським Пресом».

По закінченні війни Польщі з більшовиками в 1921 р. вернувся в Галичину. В Кракові склавши правничі студії, адвокатську практику відбу-

ли, деякі люди робили до нього Гестапо доноси. Влітку 1943 р. підпільна польська організація переслала йому присуд смерті. Присуду не вдалося й виконати, бо д-р Налісник все стерігся і вночі нікуди з дому не виходив. В червні 1944 р. поляки знову довели до Гестапо, що Налісник підбурює лемків проти німців і співпрацює з УПА. Був арештований і йому грозили розстріл, але при старанні друзини майже чудом вийшов з тюрми.

Коли до Дуклі зближався фронт, польська підпільна організація стріляла німців і українську інтелігенцію. Підозрілий місцевому Гестапо і загрозений польською бойовою д-р Налісник з дружиною Наталією був змушений залишити рідну Лемківщину. 31-го липня 1944 р. опинився в Зальцбурзі в Австрії, де в голоді і холоді мусив важко з дружиною працювати. Коли американські війська зайняли Зальцбург в дні 9 травня 1945 р., організував «Український Комітет», якого був головою. Американська влада визнала цей Комітет, на рівні з іншими національними Комітетами. Коли УНРРА організувала і перебрала під свою опіку скитальні табори і «Український Комітет» розв'язав, тоді д-р Налісник перейшов на працю до Міжнародного Комітету для справ втілених — установою, яка перша почала асистувати скитальцям у вільний світ. Витратив працюючи в Переселенні Відділі РГО.

24-го грудня 1949 р. приїхав з родиною до Нью-Йорку, де негайно включився в громадську працю. Початком 1950 р. прийняв пост голови 1-го відділу відновленої Переселенської Організації Оборони Лемківщини, як також містолюбів і організатора Голландії Управління ООЛ і її функцій, з малими перервами, сповняв до 1-го повнозасідання ООЛ, який відбувся 18-го жовтня 1958 р. в Нью-Йорку. На з'їзді його вибрали на голову Головної Управи ООЛ, а на 2-му Лемківському з'їзді в дні 8-го листопада 1959 р. в Йонкерс, Н. Й. з'їзд повноважив віддав Головної Управи ООЛ д-ра Налісника.

Д-р Налісник був членом Управи Т-ва «Українських Правників» і членом Головної Ради Братства Українських Січових Стрільців, а від 2-го Лемківського з'їзду Головою Видавничої Колегії Головної Управи Оборони Лемківщини Західної України.

Побут на чужині серед невідданих обставин, тут за рідною Лемківщиною, праця на прожиття і громадська праця підірвали його здоров'я і досвіта, в п'ятницю 22-го квітня 1960 р. в шпиталі Белві в Нью-Йорку д-р Налісник несподівано помер, залишаючи вірну дружину Наталію, рідного брата Олександра Малецького і дальшу родину.

Вічна йому Пам'ять!

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шевченківське Свято, в Трентоні, Н. Дж.

В нашому місті при Українському Демократичному Клубі, що суботу працює школою українства, яку відкриває понад 40 дітей. Учители цієї школи, які не одержують жiadної плати, ведуть велику національно-виховну роботу серед своїх учнів і поглиблюють її в позашкільній роботі, найбільше в підготовці і переведенні прилюдних виступів своїх виконанців. Найважливіші з цих виступів: «Лінійка, участь у святі 22-го Січня та Шевченківське Свято, яке відбулося силами учнів 27-го березня.

Програму з а о чотирьох музичних звуків Шевченківського «Заповіту» з патефонової платівки. Стоять у залі, а на сцені — велика громада дітей і підлітків, які зображають, по-як не злізти тими словом «найважливішого» сина України.

На сцену вийшов з коротким вступним словом п. Гупа — директор школи. — Учнів 7-ої класи Леонід Ділок читав реферат з пам'яті цитуючи відповідні уривки з творів Поета. Після нього музичний виступ п-ни Галі Сидоренко, і на сцені з'явилися 11 маленьких дівчаток і хлопчиків, в глибокій пошані нахилившись до могил, де поставили кошик живих квітів та почали «Поклики Тарасові». Цей мовчазний, гуртовий та окремий декламацийний діалог виконали надихнуто і по-мистецькому. Видно працю вчительки 1-ої класи п-ні О. К. Піддубної.

Низку адалих декламаций віршів Шевченка виконали учні середніх класів. З гімну чергували солістичні дівчаток: Маріяна Сухоженко, «Мой далекий рідний селі» — музика Попадича та Віри Вілює. «Наші мейччорні брови» — муз. Бончовського і виконали на пісні «Ой у полі могила» (уч. Валя Байнагар).

Українська Православна Громада Ньюарку в поклоні Тарасові Шевченкові

Українська Православна Громада церкви св. Тройці в Ньюарку, Н. Дж., гідно вшанувала пам'ять Великого Сина України Т. Шевченка.

Свято відбулося у власній церковній залі 27-го березня 1960 р. Його відкриває культурний референт при парафії п. К. Степовий. У вступному слові він пригадав присутнім, що ми, кому с на чужині і наші завдання перед народом. Закликав присутніх дати приклад молоді покоління й вміти виховати його в любові до нашого народу, традицій, до нашої рідної української мови.

Цілий та змістовний реферат про творчість Т. Г. Шевченка виколося проф. Борис Мартос.

Мистецьку частину програми здебільшого підготували учні Рідної Школи при церкві святої Тройці. Рецитатива творів Т. Шевченка, «Чітеся, брати мої» виконали учні: О. Сенча, О. Степова, Л. Прошок, Л. Краснобрюх, М. Купрійчук, Г. Гордон та Р. Чернецька. Декламували: «Не на шовкових петлюшках...» — Г. Чех, «Вітай Тарасе» — Г. Гордон, «Кобзарю наш Тарасе» — В. Сенча, «Мово рідна» — М. Купрійчук, «Слава не поляже» — Л. Краснобрюх, «Борітеся — поборе» — В. Купрійчук, «Обміте брати мої» — О. Степова, «Свою Україну любіть» — В. Степовий, «Встане Україна» — Г. Сенча.

Індія дістане від ЗДА на корисних умовах 17 мільйонів тонн зерна

Нью Делі. — Індія дістане від З'єднаних Держав впровадження чотирьох років 17 мільйонів тонн зерна, в тому тільки 1 мільйон тонн рису, а решта — пшениці. За весь той транспорт Індія тільки велику частину належності заплатити в долларах, а решту платити в індійській рупії. Весь той велетенський транспорт становить вартість 1.300.000.000 доларів. Він уможливить Індії створення власної резерви на 5 мільйонів тонн зерна. Переговори в цій справі започатковано нараз у виступі від імені през. Айзенгавера в Індії, де він стверджує з спонтанним ентузіазмом індійських народних мас і де Президент особисто перекладає пр. харчові потреби Індії. У Вашингтоні переговори в цій справі перебрив міністер харчів і народного господарства Саданів Патіл, один із найпопулярніших індійських політичних діячів, відомий між іншим з його переможної антикомуністичної акції в провінціях Андхра і Керала, де комуністи мали найбільший вплив. Індія продукує річно 75.000.000 у. зерна, але мусить спроводжувати з-за кордону найменше три мільйони тонн. Америка була завжди найбільшим доплатцем харчів для індійського народу, що його кожна стихійна катастрофа — не врожало чи поведі — наразе на голодування.

Між управлінням Західного і Східного Берліну настала нова конфлікт: за компетенції місцевих поліцій, Східно- і німецькі комуністи загрожують припиненням руху міських потягів, якщо західно- і берлінська поліція не перестане охоронювати втікачів із Східної Німеччини, що користуються берлінською залізницею. Знову ж західно-берлінська управа стоїть на становищі, що на терені Західного Берліну, байдуже на вулицях і в залізничних вагонах, не мають права урядувати східні поліції, що ганяються за втікачами.

Пісню С. Черкасенка «Як Тарасик ходив шукати заливних степів» виконали дев'ятеричні «артисти» Гупа й Наталія Сеніко.

Та найкращою частиною програми була інсценізація поеми «Розрита могилка» Олександром Григоріаном — з різних творів Співи України, у виконанні учнів старших класів.

Зворушливо діляся слова Шевченка з уст виконавця його ролі, грізно звучали воли в заклинах у кайданих гетьмана Полуботка й Дорошенка й козака. Мелодійні співи численного хору дівчат не раз випливали в мистецтві декламаций, відповідних віршів, деякі з музичним супроводом та солістично В. Вілює і дуєт сестер Сухоженко при аккомпаніменті п-ні О. Сенко. Пісню «Гамалія» з сольозаступом А. Стрибака закінчив цей розділ.

В перерві представили батьків п. Семен Стрибоку виступ з подякою учителям, які ведуть таку цінну працю з дітьми. Називав кожного зокрема під оплески присутніх. Найкращі оплески були, коли він згадав подружжя Сеніків, бо всі очинили їх віддаль і час та уміня, яке викладали вони в підготовку цього свята.

Шкільна оркестра під керівництвом п. Ігоря Корсунського відіграла в'язанку українських пісень і разом з хором виконала «Рече та єсточе».

Учні й учители на сцені парадно з великою присутністю закінчили Свято співом «Ще не вмерла України».

Хочеться вірити, що це Свято глибоко вплинуло на дітей, і що при такій праці своїх виконанців і в майбутньому ці діти зможуть, чий батьків вони діти, привнести «свою Україну любіть».

Д. К.

3 КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛИ

Концерт УМІ присвячений пам'яті Романа Савицького в Нью Йорку

24 квітня в залі Українського Народного Дому відбувся концерт — присвячений пам'яті Романа Савицького. Концерт влаштував Український Музичний Інститут в честь свого колишнього директора.

Ще так недавно це була жива людина, повна енергії, сили й патосу. Надзвичайний організатор, прекрасний педагог, чудовий піаніст-ансамбліст, директор, а пізніше інспектор УМІ — він був тут поміж нами і давав цінні поради. Тепер він вже для нас є історією. Він жив в серцях наших людей. Пригадаймо собі його численні промови-заклики до суворих боротьби з дилетантизмом, з проявами злизовності дітей, пригадаймо його постійне прагнення змінити й пошарувати УМІ кількісно і якісно. Пригадаймо нас те, що було в його неповторному й що творило навколо нього ореол авторитетного керівника важливої музичної установи в цій країні.

На прощанням вечір відбувся не звичайний ви-

ступ того чи іншого вчителя музики. Це УМІ разом з місцевим суспільством віддає поклони буйному директору і керівникові.

В камерній музично-вокальній частині з підписанням взяли участь пани К. Чичка — Аджрико (ф-но), І. Орловська (спів), С. Чапельська (ф-но), В. Сієня (скрипка) і лавове В. Вабак (флейта), М. Фоменко (ф-но) та інші. Концерт закінчив велике керівництво в аудиторії, яка окремі точки слухала настільки уважно, що здавалося ніби в залі нікого не було. Директор Музичного Інституту і композитор І. Соєнський в короткому, але змістовному вступному слові тепло висвітлює постать свого незабутнього попередника, знаменитого педагога, музики, адміністратора і великого українського патріота Романа Савицького, на фонд імені якого призначений був дохід з концерту.

Концерт пройшов у вельможному настрої і мав великий успіх.

Микола Фоменко

Успіх Орісі Карапінні

Ірвінгтон. — П-на Оріса Карапінна, донька д-ра Іллі Стефані Карапінки з Ірвінгтону, студентка Коледжу ім. Сміта в Массачусеттс, одержала стипендію із Фундації Вудро Вільсона на один рік градуальних студій для здобуття кваліфікації вчителів коледжів. Призначено їй щорічної, як один із 1.250 студентів з усього З'єднаного Держав Америки і в рамках стипендіальної програми у висоті 3 мільйонів доларів, призначених цього року до розподілу згаданого Фондацією. Кожен із стипендіатів одержує 1.500 доларів на прожиття і повне покриття коштів на протяг одного року у кожному із університетів Америки чи Канади. Стипен-

діянтів обрано з-поміж 8.000 кандидатів. Панку Орісу Карапінку, як спеціально запроваджену в студіях мов, обрано членкою Фі Бетта Каппа. Минулого шкільного року вона одержала була від свого коледжу спеціальну стипендію на поширення і поглиблення своїх студій в ділянці історії Сходу Європи і в Женевському університеті.

П-на Оріса Карапінка закінчила в 1956 році «гайскул» в Ірвінгтоні із пересічним оцінкою 96,6. Була вона активною пластункою і належить до 76 Відділу УНСоюзу. Брат її Юрій працює над докторською дисертацією в Сінсінатському університеті в Огайо.

Ще один успіх Капелі Бандуристів в Дітроїті

В останніх місяцях українсько-американського співробітництва Капелі Бандуристів в Дітроїті мали себе добре виправдати. Назвебували нагоду побувати вати б хоч кількох: М. Вілкі, мистецькими виступами му. А. Митрошук, В. Бончовський, Г. Зіньков, вокальним ансамблем Футалі і Г. Вабій. Це свідомий молоді: 17. січня члени хорів корисно про цілий ан-д. р. духової оркестри «Дніпро» під кер. д-ра Богдана Кушніра (Осередок СУМА ім. Київ) влаштувала свій самостійний концерт рідзної музики, здобувачи загальне призначення на початку беззастовицької молоді. Рочесть під промовою директора славної Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка під дир. Володимира Божикиа продемонструвала свої вокально-музичні досягнення, а вже 10-го квітня чл. р. капелі Бандуристів під керівництвом відомого бандуриста Петра Поташенка (Осередок СУМА ім. П. Орлика) обдарувала нашу громаду окремим концертом з багатим і новим репертуаром.

Концерт Бандуристів був неабиякою подією. Громада була цікава почути свою капелю після успішного турне по деяких містах Америки і Канади (Шікаго, Відздор, Лондон, Рочестер і Торонто). Відгосили в пресі були неабияким прихильні, й тому було цікаво почути капелю на сному терені. Крім цього новий репертуар капелі привади багатьох любителів бандури.

Програма концерту складалася з двох десятків нових пісень, що своєю тематикою вичерпували широкі склад людських почувань. Наша громада мала через нагоду пережити, що юні бандуристи — це поважна мистецька одиниця. Плен піднімали настрій публіки. Ціла програма пройшла з великим успіхом серед рясних і спонтанних оплесків захопленої аудиторії.

В першій частині заслуговували на окреме вирішення пісні до слів Лесі Українки «Без надії сподівання» (сольо В. Бончовський), «Сни мого дитини» (сольо А. Митрошук) і «Зірвалася хуртовина» (сольо Г. Вабій).

В другій частині полонили увагу аудиторії «Коломийки» в лозів новій обробці і народна грузинська пісня «Судило» (сольо В. Бончовський). Треба ствердити, що капелю сьогодні диспонує доволі поважним числом солістів.

У Новій Гуті від Краковом, де в минулому тижні відбулася бурхлива демонстрація проти комуністичного режиму у зв'язку з тим, що поліція забрала хрест з площі, на якій мали будувати церкву, — робітників знову поставили на тому самому місці великий дерев'яний хрест та обнови його високою силіном парканом. Комуністична міліція спокійно придивлялася.

Альжирські партизани пересели в минулому тижні в несподіваний наскок на один французький форт в горах та вбили всіх тамтих військом французьких і п'ятьох мусульманських воїнів.

У соборі св. Петра в Римі відбувається 8-го травня церемонія висвячення 14-х місійних владик, у тому числі 7-х чорних африканців. Пала Іван ХХІІІ і голова натикаського відділу для місії діяльності кардинал Агаганія прийшли до висповідки, що з поступом політичної еманіпачії колораторів на родів найкращі успіхи у проповіданні християнства можуть мати автохтони, а не чужинські місіонари, як це було раніше.

Дізнано сумною вісткою з Рідного Духови та Знайомих, що для 31-го березня 1960 року відійшли у Вішнєсть, на 81-му році свого працьовитого і поважного життя, Напа Найдорожча МАМА і БАБУНЯ.

бл. п. Марія з Медисинських ГУПАЛОВСЬКА

Покійна народилася в Золочеві, Зах. Україна. Похован відбудеться 3-го квітня 1960 року, на цвинтарі в місті Стрий, де Покійна прожила більшу частину свого життя.

ЗАУПОКИНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

буде відправлено в СУБОТУ, 7-го ТРАВНЯ 1960 р.

в українській католицькій церкві Непорочного Зачаття в ГЕМТРЕМКУ - ДІТРОЙТ.

Прощання папих Рідних, Друзів та Знайомих про молитви і участь в Богослужіннях.

ВІЧНА ПІ ПАМ'ЯТЬ!

Горно прибіг:

Осип ГУПАЛОВСЬКИЙ — син Сестри і Атанас МІЛІНИЧ — донька і зять Марія і Михайло ОВЧИННИК — донька і зять Ігор і Олена, Зоряна, Мотря, Ротаслав МІЛІНИЧ — внуки.

2935 Бріснелл, Дітройт 12, Мичи.

Українська Православна Церква св. Володимира 160-170 Захід, 82 вулиця — в НЬО ПОРКУ, Н. Й.

запрошує всіх православних Українців на

ПОСВЯЧЕННЯ

ПРЕСТОЛУ, ІКОНОСТАСУ і всього ХРАМУ

в НЕДІЛЮ, 15-го ТРАВНЯ 1960 року,

яке довершити

Владина Митрополит Іоани.

Зустріч Високосвященний ВЛАДИК в 9:30 год. рано.

Після посвячення — ІНТРОНІЗАЦІЯ

ВЛАДИКИ АРХІЄПІСКОПА МСТИСЛАВА на Голову КАТЕДРИ.

Урочисті Соборну Архiepіскопську СЛУЖБУ БОЖУ

відправлять

Високосвященний ВЛАДИКИ з участю численного Духовенства.

ПОЧАТОК — в 11:00 год. ранку.

По Службі Божій

СВЯТОЧНИЙ ОБІД

у ПАРАФІЯЛЬНІЙ ЗАЛІ — ВСТУП: \$7.50.

Напередодні, в СУБОТУ, 14-го ТРАВНЯ — ВСЕНІЧНА,

в год. 7:00 вечора.

Протопресвітер ЛЕВ ВЕСОЛОВСЬКИЙ — настоятель

ЗА УРЯД:

Посвф. ГОРДІЯК — голова

Василь КАСПРІК — секретар

СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ:

Гнат МАРЧАК — голова

Іван ПАЛІВОДА — секретар

П. С. Зголошівши на участь в ОБІДІ, просимо подавати не пізніше до 8-го травня.

Український Музичний Інститут в Нью Йорку

— владтвове —

в неділю, дня 8-го травня 1960 р.

в залах ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛУБУ

149 Second Avenue — в НЬО ПОРКУ

КОСТЮМОВИЙ КОНЦЕРТ

В другій частині імпресії будуть виконані

ДИТЯЧІ ФІЛЬМИ.

Смачний буфет в зарядженні ВП. Пань Батьківського Комітету при УМІ.

ПОЧАТОК КОНЦЕРТУ — в год. 4:00 по пол.

\$1.00

В НЕДІЛЮ, 8-го ТРАВНЯ 1960 року

МАСОВО

вкупити ОДНОДОЛЯРОВІ ЗНАЧКИ на будову УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО МАЙДАНУ в НЬО ПОРКУ.

MARKA Company
DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
New York City
Tel: GR 3-3550

Figure 1. A schematic diagram of the experimental setup. The subject is seated in a chair and views the target through a video camera. The target is a small object (e.g., a ball) that is suspended in the air. The subject's hand is positioned near the target. The video camera is positioned above the target and the subject's hand. The video camera is connected to a computer, which displays the video feed on a monitor. The subject is instructed to move their hand towards the target. The video camera captures the movement of the hand and the target. The computer processes the video feed and displays the target's position on the monitor. The subject is instructed to move their hand towards the target based on the video feedback.

ДІВЧИНА ЗОВСІМ ЗНИКЛА!